

Københavns Kommune

DRDR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
T. 35 20 30 40
dr.dk

05.04. 2023

DR's høringssvar ifm. "Høring om afgrænsning af indholdet af miljøkonsekvensrapport for M5", jf. Københavns Kommunes høringsbrev af 8.3.2023

DR takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med Københavns Kommunes "Høring om afgrænsning af indholdet af miljøkonsekvensrapporten for M5".

Høringssvaret afgives på baggrund af Københavns Kommunes og Trafikstyrelsens høringsbrev af 8. marts 2023 og Metroselskabets afgrænsningsnotat af samme dato og til brug for Københavns Kommunes og Trafikstyrelsens kommende afgrænsningsudtalelse.

Overordnede bemærkninger

DR finder fortsat, at det skitserede metroprojekt ved DR Byen vil skabe væsentlige udfordringer for DR og de mange danskere, der dagligt besøger DR, herunder ikke mindst Koncerthuset.

Siden metroplanernes offentliggørelse har DR redegjort udførligt for disse udfordringer på møder med Københavns Kommune og Metroselskabet og i forskellige skriftlige bidrag til sagen, herunder i DR's høringssvar af 28. oktober 2022 og henvendelse af 28. februar 2023 til overborgmesteren, teknik- og miljøborgmesteren og kultur- og fritidsborgmesteren. Grundlæggende er der tale om tre udfordringer:

- 1) Parkeringsbehov i tilknytning til DR's virke og Koncerthuset
- 2) Akustisk påvirkning af DR's og Koncerthusets produktioner
- 3) DR's eget byggeprojekt på parkeringsarealet.

I forhold til DR's eget byggeprojekt har Københavns Kommune flere gange overfor DR tilkendegivet, at kommunen gerne ser en realisering af både metroprojektet og DR's byggeprojekt. DR har på den baggrund i henvendelsen af 28. februar 2023 fremsat et konkret forslag til, hvordan dette – med få og mindre justeringer af såvel metroprojektet ved DR Byen som af DR's eget byggeprojekt – kan lade sig gøre. Kommunen og Metroselskabet har dog i besvarelsen af DR's henvendelse afvist DR's forslag og ønsker herudover først at gå i dialog med DR "med start i 3. kvartal 2023."

De af DR hidtil påpegede udfordringer med metroplanerne på DR's parkeringsareal består derfor stadigvæk i fuldt omfang. Flere af de emner, som Metroselskabet lægger op til at behandle i den kommende miljøkonsekvensrapport, har sammenhæng til disse udfordringer. DR ønsker med dette høringssvar at sikre, at miljøkonsekvensrapporten forholder sig konkret til de af DR påpegede udfordringer, herunder at der laves en grundig væsentlighedsbedømmelse og beskrivelse af mulige afværgeforanstaltninger, jf. afgrænsningsnotatets punkt 7 om den anvendte miljøvurderingsmetode.

Nedenfor fremgår de emner, som ifølge afgrænsningsnotatet vil indgå i miljøkonsekvensrapporten, og som har særlig betydning for DR. For hvert emne gøres der rede for, hvori udfordringerne set fra DR's perspektiv består, og som miljøkonsekvensrapporten derfor efter DR's opfattelse bør adressere.

Ad. afgrænsningsnotatets punkt "4.1 Alternativer"

Det fremgår af afgrænsningsnotatets punkt 4.1, at *"Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en beskrivelse af rimelige alternativer, som er relevante for projektet. Derudover skal hovedårsagerne til den valgte løsning angives, herunder en sammenligning af miljøpåvirkningerne. Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis skal alternativer, herunder alternativer foreslået i høringsfasen, behandles mere eller mindre indgående. [...]"*.

DR har i sin henvendelse til Københavns Kommune af 28. februar 2023 som nævnt fremsat et forslag, der muliggør en realisering af både metroprojektet og DR's byggeprojekt. Forslaget, der indebærer en ændret placering af sporskiftekammeret, tilgodeser i meget vidt omfang de hensyn, som Københavns Kommune har lagt vægt på i dialogen med DR. Københavns Kommune har dog i mail af 16. marts med henvisning til Metroselskabets notat af 9. marts 2023 afvist forslaget.

På baggrund af ovenstående er det DR's forventning, at Metroselskabet bistået af sine tekniske rådgivere i miljøkonsekvensrapporten vil tage fornyet stillingtagen til DR's forslag og eventuelt andre alternative løsninger ved DR Byen, der forholder sig til DR's byggeprojekt.

Ad. afgrænsningsnotatets punkt "4.3 Kumulative forhold"

Det fremgår af afgrænsningsnotatets punkt 4.3, at *"Metroprojektets miljøpåvirkninger kan samvirke med andre projekter, hvilket betegnes som kumulative påvirkninger. [...] Der er foreløbig identificeret følgende konkrete planer eller projekter inden for eller i nærheden af projektområdet, som kan vise sig at have en kumulativ effekt sammen med dette projekt: [...] Byudvikling ved DR-Byen"*.

DR er i henhold til gældende lokalplan forpligtet til at erstatte den nuværende terrænparkeering med en parkering i konstruktion. Denne forpligtelse vil forventeligt bestå under og efter metrobyggeriet, hvor også DR's behov for 511 parkeringspladser vil være uændret. DR er pt. forpligtet til at etablere parkering i konstruktion senest ved udgangen af august 2025. Med DR's ovennævnte forslag vil det være muligt at etablere en parkeringskælder i ét plan, der opfylder DR's forpligtelse, og som står færdig inden august 2025 og dermed inden metrobyggeriets opstart. Hermed vil der ikke være nogen negativ kumulativ effekt af de to projekter.

Hvis DR's forslag ikke imødekommes, kan DR være nødsaget til at etablere 511 parkeringspladser i konstruktion, mens metrobyggeriet pågår ved siden af. I den overlappende byggeperiode for de to projekter vil DR og Koncerthuset reelt stå uden parkeringsfaciliteter eller med meget begrænsede parkeringsfaciliteter, hvilket vil have særdeles negative konsekvenser for Koncerthuset, og borgernes mulighed for at få adgang til Koncerthusets tilbud vil de facto blive voldsomt begrænset. Derudover vil de samlede støjgener og trafikgener betyde, at den negative kumulative effekt af de to projekter formentlig vil være meget væsentlig.

Det er DR's forventning, at der i miljøkonsekvensrapporten tages konkret begrundet stilling til de ovenfor beskrevne påvirkninger af metroprojektet.

Ad afgrænsningsnotatets punkt "6.7 Materielle goder"

Det fremgår af afgrænsningsnotatet punkt 6.7, at *"Det kan være nødvendigt at nedrive ejendomme eller strukturer for at skabe plads til projektet. Desuden kan anlægsarbejdet påvirke materielle goder som følge af f.eks. ændrede adgangsforhold, støjpåvirkning eller andet. Omfanget heraf vurderes at være væsentligt. [...] Elementer i miljøvurderingen: [...] Ekspropriation af arealer og rettigheder. [...]" Adgangsveje til erhverv og boliger."*

For så vidt angår spørgsmålet om "ekspropriation af arealer og rettigheder" forstår DR afgrænsningsnotatet således, at miljøkonsekvensrapporten vil indeholde en vurdering af omfanget af de nødvendige ekspropriationer.

DR har endnu ikke foretaget en endelig opgørelse af sit fulde tab, hvis metroprojektet gennemføres i henhold til den foreliggende plan, og DR forbeholder sig naturligvis sin retsstilling i enhver henseende. Det er dog vurderingen, at metroprojektet samlet set vil indebære et økonomisk tab for DR, der kan opgøres til et trecifret millionbeløb, som DR fuldt ud skal kompenseres for. De negative økonomiske konsekvenser omfatter bl.a. omsætningsnedgang i Koncerthuset, værditab på DR's Optionsgrund pga. Metroselskabets forventede ekspropriering af dele heraf, fordyrelse af DR's eget byggeprojekt mv., og er uddybet i DR's høringsvar af 28. oktober 2023.

I forhold til "Adgangsveje til erhverv og boliger" må dette helt naturligt forstås som omfattende påvirkningen af parkeringsfaciliteter. Miljøkonsekvensrapporten bør derfor indeholde en konkret og grundig vurdering af metroprojektets konsekvenser for DR's parkeringsfaciliteter og de afledte virkninger heraf. De afledte konsekvenser gælder bl.a. DR's mulighed for at løse sin public service-opgave, herunder borgernes mulighed for at få adgang til Koncerthusets mange tilbud.

I den forbindelse bemærkes det, at DR's kerneopgave er at understøtte demokratiet, bidrage til dansk kultur og styrke fællesskaber i Danmark. For at kunne løse sin public service-opgave overfor danskerne er det afgørende vigtigt, at der er tilstrækkeligt med parkeringspladser til rådighed ved DR Byen. Det gælder for gæster til arrangementer og koncerter i Koncerthuset, medvirkende i DR's tv- og radioprogrammer, leverandører og ansatte i DR.

DR Koncerthuset

DR's koncerthus rummer en stor koncertsal i verdensklasse med plads til 1.800 gæster. Sammen med Koncerthusets øvrige 3 sale (Studie 2, 3 og 4) har huset en samlet publikumskapacitet på 3.250 gæster. Koncerthuset er tegnet af Jean Nouvel og har siden sin åbning i 2009 opnået bred international anerkendelse og vundet adskillige priser for sit arkitektoniske udtryk. Koncerthuset er samtidig et kulturelt samlingssted, som ikke kun betjener København, men tiltrækker gæster fra hele landet.

DR Koncerthuset og Koncertsalen som kulturbærer var en helt central del af visionen i urbanisering af Ørestaden.

DR Koncerthusets særlige position i Danmarks kulturliv understreges i DR's public service-kontrakt med Kulturministeriet. Heraf fremgår det, at:

"DR skal give befolkningen mulighed for at opleve levende musik af høj kvalitet i DR's koncertsal [...]. DR skal med sine kor og ensembler – herunder evt. i mindre konstellationer heraf – eller i samarbejde med det øvrige musikliv – have en bred kunstnerisk profil. [...] DR skal tilstræbe, at så mange koncerter med

DR's ensembler i Koncerthuset som muligt gøres tilgængelige på minimum én af DR's platforme. DR skal, så vidt det er muligt, formidle koncerter med andre orkestre, kunstnere mv. i Koncerthuset."

Den opgave løses i dag bl.a. af DR's egne kor og ensembler, herunder DR Symfoniorkestret, DR Big Band, DR Koncertkoret, DR Vokalensemblet og DR Pige-koret. Alle disse kor og ensembler hører organisatorisk under DR Koncerthuset og anvender i vidt omfang Koncerthuset's faciliteter til afholdelse af koncerter mv. for danskerne.

Hertil kommer en række eksterne orkestre, bands og optrædende, som via koncerter og optrædener i Koncerthuset tilbyder danskerne en række forskellige kulturelle tilbud.

Hvert år gennemføres der ca. 440 arrangementer i Koncerthuset med i alt ca. 350.000 besøgende. Heraf er knap 180 arrangementer med DR's egne kor og orkestre samt børneaktiviteter, ca. 110 arrangementer afholdes med udgangspunkt i DR's øvrige public service-virksomhed (f.eks. 'DR's Store Juleshow', 'Året der gik', internationale kammermusikkonkurrencer mv.), mens de resterende ca. 150 arrangementer gennemføres på kommercielle vilkår med konferencer og udefrakommende turnerende kunstnere, som spænder over jazz, rock, pop, talks mv.

DR Koncerthuset og dets ensembler har, udover deres virke i Danmark, en række internationale forpligtigelser og samarbejdspartnere. Hvert år udveksles hundredvis af timers optagelser fra DR's ensembler i EBU (Europæiske Broadcast Union), hvorfra optagelserne udsendes til millioner af lyttere over hele Europa. Det samme gælder en række digitale medier, hvor DR's ensembler møder millioner af brugere verden over.

For at DR Koncerthuset kan løse sin opgave og *"give befolkningen mulighed for at opleve levende musik i høj kvalitet"*, er det afgørende vigtigt, at DR og Koncerthuset kan tiltrække gæster til sine arrangementer. Her spiller parkeringsfaciliteterne en meget vigtig rolle.

Parkeringspladsens betydning for Koncerthuset og DR

DR's parkeringsplads på Optionsgrunden rummer 511 pladser og betjener en række forskellige brugergrupper, herunder gæster til arrangementer og koncerter i Koncerthuset, medvirkende i DR's tv- og radioprogrammer, leverandører og ansatte i DR (ca. 360 DR-medarbejdere har en fast parkeringslicens).

Parkeringspladsen spiller således en afgørende rolle for DR's virke. Det vil forringe DR's muligheder for at levere public service-indhold til danskerne, herunder ved at afholde arrangementer og koncerter i Koncerthuset, hvis DR er begrænset i sine muligheder for at invitere danskerne inden for.

Af de ca. 440 årlige arrangementer i Koncerthuset er der ca. 200 arrangementer i den store koncertsal med plads til 1.800 gæster. Ved disse arrangementer, der typisk finder sted om aftenen, er udnyttelsen af parkeringsarealets 511 pladser særdeles høj, og parkeringspladsen er typisk fyldt helt op.

Tilsvarende er parkeringspladsen også som oftest fyldt, når der er publikumsarrangementer i DR's TV-studier, Kulturnat, konferencer i DR Byen mv.

Også på de tidspunkter, hvor der ikke er arrangementer i Koncerthuset eller i DR Byen i øvrigt, er der en høj belægningsgrad på parkeringspladsen. DR har foretaget en optælling i

september og oktober 2022, som viser, at der på 'almindelige' hverdage, dvs. hvor der ikke er særlige arrangementer, koncerter mv., ved middagstid (omkring kl. 12.00) gennemsnitligt er parkeret over 400 biler på parkeringspladsen ud af de i alt 511 pladser. Denne høje belægningsgrad, som formentlig vil stige hen over vinteren, giver allerede i dag udfordringer, når der i samme tidsrum holdes arrangementer i Koncerthuset eller i øvrige dele af DR Byen, som f.eks. konferencer.

Konsekvenserne ved et metrobyggeri

Københavns Kommunes og Metroselskabets planer for metrobyggeriet ved DR Byen indebærer, at langt hovedparten af DR's parkeringsplads inddrages til byggeplads i perioden fra 2027 til 2035, ligesom der permanent vil blive lagt beslag på dele af DR's nuværende parkeringsplads (til f.eks. opgang fra station). DR estimerer, at Metroselskabets nuværende planer indebærer, at der kun vil være omkring 200 pladser til rådighed i den otteårige byggeperiode.

Mens mange københavnere formentlig benytter sig af offentlig transport til Koncerthuset, er ældre gæster og gæster fra resten af Danmark efter DR's vurdering helt afhængige af at kunne transportere sig til Koncerthuset i egen bil og forventer at have et sted at parkere. DR Koncerthuset har en stor kundebase på hele Sjælland og tiltrækker også gæster fra resten af landet. Uden en parkeringsplads vil særligt denne kundegruppe have forringede adgangs muligheder til den koncertsal, de har ydet bidrag til via licens og skatte kroner.

Dette vil også have en række negative konsekvenser for DR og for Koncerthuset.

- DR vil med al sandsynlighed ikke kunne tiltrække de gæster, som er nødvendige for at opretholde Koncerthusets nuværende drift, hvilket vil have betydelige økonomiske konsekvenser for DR.

DR Koncerthuset omsætter årligt for ca. 100 mio. kr. fordelt på billetindtægter, conferenceomsætning samt bar- og restaurantomsætning. Metroselskabets planer for DR's parkeringsareal må forventes at medføre en betydelig omsætningsnedgang, idet Koncerthuset med al sandsynlighed vil blive fravalgt som venue for både koncerter og konferencer.

- Omsætningsnedgangen vil tvinge DR Koncerthuset til at nedjustere både antallet af public service-arrangementer og kvaliteten af disse for at nedbringe udgifterne tilsvarende. Dette vil få en række negative konsekvenser for det kultur- og musiktilbud, som DR kan tilbyde danskerne. Den reducerede økonomi vil således betyde, at DR's kor og ensembler ikke kan gennemføre det ønskede antal arrangementer eller i øvrigt opretholde det høje kunstneriske niveau i deres musikalske aktiviteter.

Dette indebærer, at DR ikke i samme grad som tidligere vil kunne leve op til sine forpligtelser overfor Kulturministeriet iht. DR's public service-kontrakt, idet aktivitetsniveauet med DR's egne kor og ensembler og udefrakommende kunstnere i Koncerthuset i dette scenarie vil blive reduceret.

Utilstrækkelige parkeringsforhold vil herudover væsentligt forringe DR Koncerthusets konkurrenceevne og markedsværdi i forhold til de primære partnere og leverandører i kulturmarkedet. Det må forventes, at de store agenter, bureauer og samarbejdspartnere i højere grad vælger alternative venues, når deres artister skal placeres, og publikum serviceres.

- En omsætningsnedgang vil også påvirke DR's øvrige public service-tilbud. En stor del af publikumsindtægterne fra Koncerthuset bidrager således til finansiering af DR's public service-virksomhed. Årligt bidrager koncerter med DR's ensembler med publikumsindtægter på godt 50 mio. kr. til finansiering af DR's public service-virksomhed. Såfremt denne indtægt falder markant, vil det have direkte betydning for DR's programbudget og dermed det indhold, som DR udkommer med til danskerne.
- DR vil gå glip af en væsentlig årlig parkeringsindtægt.

DR forventer som nævnt, at Miljøkonsekvensrapporten indeholder en konkret og grundig vurdering af metroprojektets konsekvenser for DR's parkeringsfaciliteter og de afledte konsekvenser heraf, herunder særligt for Koncerthuset og borgernes mulighed for at nyde godt af DR's og Koncerthusets tilbud.

Ad afgrænsningsnotatets punkt "6.13 Støj og vibrationer"

Det fremgår af afgrænsningsnotatets punkt 6.13, at *"Støj fra anlægsarbejdet er en væsentlig påvirkning fra anlæg af metroer, ligesom vibrationer fra anlæg og drift. Dette gælder især evt. behov for natarbejde i tætbefolkede områder, herunder byudviklingsområder. Der kan være kumulation med støjpåvirkning fra andre projekter, afhængig af om der er geografiske og tidsmæssige sammenfald. [...]"*

Henset til, at metroen ønskes etableret lige ved siden af Koncerthuset og DR's øvrige studier, er det selvsagt afgørende vigtigt, at der med hensyn til støj og vibrationer foretages en meget grundig undersøgelse af metroprojektets konsekvenser for koncerter og optagelser i Koncerthuset og i DR i øvrigt, og at disse undersøgelser dokumenteres i miljøkonsekvensrapporten.

DR Koncerthuset producerer dagligt musikoptagelser i meget høj kvalitet, ligesom der i DR's øvrige studier dagligt pågår optagelser, som ikke tåler støj. I DR's studier produceres store dramaserier, TV-programmer, radio mv. I DR Koncerthuset gennemføres prøver, koncerter og indspilninger med nogle af verdens førende musikere. Da DR Koncerthuset og DR's øvrige studier ligger umiddelbart op til den planlagte byggezone, er der behov for en særlig opmærksomhed på lavfrekvent støj (vibration) fra bore- og tunnelarbejde.

Der er ikke gennemført forsøg eller målinger, der med sikkerhed kan afklare, i hvor høj grad en mulig byggestøj vil kunne trænge ind i DR's studier og Koncerthuset. Det er således uvist, om byggearbejdet vil kunne forhindre gennemførelsen af planlagte produktioner, eller om studierne og Koncerthusets lydisolering er tilstrækkelig til at gennemføre (lyd)optagelser på internationalt top-niveau som hidtil.

Som bekendt blev støjgrænserne¹ ifm. Cityringens byggepladser fastlagt til 77 dB (A) på hverdage kl. 07:00-18:00 og lørdage kl. 09:00-16:00. I den forbindelse er det væsentligt at hæfte sig ved, at denne støjgrænse er fastlagt som et gennemsnit over en periode, og at der således tidligere – indenfor disse støjgrænser – er dokumenteret peak-niveauer på over 80 dB (A)². Peak-niveauerne er væsentlige i relation til DR's produktioner, da det netop vil være peak-niveauerne og ikke gennemsnitsværdien, der er afgørende for, om en optagelse eller indspilning kan gennemføres upåvirket af støj eller ej.

¹ <https://m.dk/stationer/%C3%B8sterport/st%C3%B8jregler-og-st%C3%B8jm%C3%A5linger/>

² <https://m.dk/media/1998/kk-070119-130119-oestbanegade.pdf>

Det økonomiske tab ved afbrydelsen af planlagte optagelser og indspilninger som følge af støj kan være betragteligt. Afbrydelsen af en indspilning med DR Symfoniorkestret vil f.eks. svare til et tab på 0,3-0,5 mio. kr. per dag – alt efter produktionens karakter. Hertil skal det bemærkes, at der i DR typisk foregår flere lydfølsomme produktioner sideløbende med hinanden. Én dags afbrydelse af planlagte produktioner og indspilninger som følge af støj kan således overstige det ovennævnte tab betragteligt.

Når en eventuel ny metrolinje M5 er etableret, kan der som bekendt også opstå støjgener, når togene kører underjordisk forbi DR Byen. Risikoen for, at etableringen af metrolinje M5 medfører støj, der påvirker DR's mulighed for at producere, er dermed som udgangspunkt ikke kun begrænset til byggefasen. De ovennævnte risici gælder derfor i metrolinjens samlede levetid.

Opsummering

Som anført øverst og i DR's hørings svar af 28. oktober 2022 ser DR en række udfordringer ved det skitserede metroprojekt ved DR Byen. DR har på denne baggrund flere gange appelleret til kommunen og Metroselskabet om at gå i dialog om alternative løsninger for et metroprojekt ved DR Byen, og har som beskrevet udarbejdet et konkret alternativt forslag, som kunne danne udgangspunkt herfor, men som kommunen og Metroselskabet ikke har ønsket at indgå i dialog om.

DR håber, at Metroselskabet i forbindelse med udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten vil udvise forståelse for den særlige position, som Koncerthuset indtager i dansk kulturliv, og for de vidtrækkende konsekvenser, som en hel eller delvis inddragelse af DR's parkeringsareal vil medføre for Koncerthuset og DR's public service-tilbud til danskerne.

DR medvirker fortsat gerne til at finde løsninger, der både tilgodeser Københavns Kommunes ønske om en bedre metrobetjening af Amager og sikrer en tilstrækkelig parkeringskapacitet, så Koncerthuset kan give danskerne adgang til levende musik af høj kvalitet, sådan som det fremgår af DR's public service-kontrakt.

DR står selvfølgelig til rådighed ved behov for nærmere uddybninger eller spørgsmål til det anførte i DR's hørings svar.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Mads Diness Jensen
Direktør for Økonomi, Teknologi og Medieproduktion